

вѣлъ и статии на нѣкои специални теми, напр. върху народната словесност и история, както пише до Раковски на 11. III. 1860 г. (вж. настоящия отдѣлъ № 12). Той сътрудничи и на нѣкои френски вестници (СББАН, кн. XII, 1919, с. 538, № 468). Изобщо, добре е схващаль голѣмото значение на печата и се е стараелъ да използва неговитѣ възможности въ полза на народното дѣло. Кореспонденциитѣ му се отличаватъ преди всичко съ яснота, точност и здрави схващания. Филаретовъ не участвува въ уредбата на нѣкой вестникъ, защото е билъ далече отъ срѣдищата на българското възраждане, а въ Цариградъ по-късно службата го е поставяла въ особено положение. При все това, по молбата на настоятелите, презъ 1862 г. той редактира около два месеца подъ строга тайна сп. Българскы Книжици „догдѣ си найдѣтъ човѣкъ“. За редакторъ се е подписвалъ Ив. Найденовъ (Изъ архивата на Н. Геровъ. Кн. II, с. 601, № 2531; П. П. Карапетровъ, Сбирка отъ статии. Срѣдецъ 1898, с. 204—205).

Отъ София Филаретовъ подържа връзки съ руски учени и книжовници. Отъ тукъ изпраща на А. Гильфердингъ житието на Михаила Воинъ. Гильфердингъ, обнародвайки ръкописа, бележи: „Рукопись найдена въ Софіи; я обяванъ ею благосклонному вниманію Софійской православной общины, которая доставила мнѣ ее, какъ матеріалъ для болгарской исторіи, чрезъ посредство покойнаго С. Филаретова“ (А. Гильфердингъ, Собрание сочиненій. Томъ первый. С.-Петербургъ 1868, с. 49). — Филаретовъ събира и изпраща картографски материали на Я. О. Ошмянцевъ (Изъ архивата на Н. Геровъ. Кн. II, с. 508, № 2407). — Подържа сношения съ Руската академия на наукитѣ и Светия синодъ и урежда печатането на речника на Н. Рилски. Нагледването по печатането било възложено на П. Безсоновъ. Филаретовъ дава наставления на о. Неофита, какъ да приготви и изпраща ръкописа. Въ писмото си отъ 10. I. 1861 г. той насърдава стария книжовникъ: „Знамъ, че Вашето ново поприще [Неофитъ билъ избранъ за игуменъ на Рилския манастиръ] Ви е наложило нови длѣжности и Ви е отнело врѣмето, което попрѣди сте имали за тѣя кабинетны, учены занятія, — нѣ бждете подражатели на тримата святители, на Кирила и Меѳодія, на Платона и Филарета и Инокентія, русскы священноначальники, кои, отъ какъ изпълняватъ свои-тѣ обязанности по църковно-то управление, нахождатъ врѣме и сочиняватъ и издаватъ ежегодно многотомны сочиненія. Та за това, колко и да сж многосложны сега Ваши-тѣ занятія, увѣренъ съмъ, че Вие ще устроите сичко и ще продължавате това Ваше занятіе, кое ще увѣчае сичкы прѣдидущи Ваши трудовы литературны“ (СБНУ, кн. VIII, 1892, с. 434—435).

Застъ повече съ практическа и организаторска дейность, Филаретовъ не остави много книжовни трудове. Ще ги изредимъ споредъ времето на появата имъ.

Презъ Кримската война излиза неговата „Карманная книга для русскихъ воиновъ, находящихся въ походахъ противъ турокъ по болгарскимъ землямъ. 1. Разговоры русско-болгарскіе. 2. Словарь русско-болгарскій. 3. Основныя правила ново-болгарскаго языка. Санктпетербургъ. Въ типографіи Императорской Академіи Наукъ 1854“. Това е малка книжка, с. 6—164.